

Edmund White

*States of Desire. Travels in Gay America**

GERT HEKMA

De *States of Desire* van Edmund White is een boek dat goed is verkocht en zeker geen zeldzaamheidswaarde heeft. Maar het is vooral verspreid onder nichten en veel minder onder sociologen. Het is ook geen echt sociologische studie maar een verslag van 'travels in gay America'. Toch verdient het een lauwerkrans van sociologen vanwege alle rake observaties en interessante beschouwingen die het boek bevat. White heeft niet voor niks een blauwe maandag sociologie gestudeerd aan de Universiteit van Michigan in Ann Arbor.

Edmund White is vooral als romanschrijver beroemd geworden. Zijn barokke eerstelingen *Forgetting Elena* (1973) en *Nocturnes for the King of Naples* (1978) waren geen groot succes, *The Joy of Gay Sex* (1977) daarentegen wel. In de periode pal na de seksuele revolutie hadden de flikkers van New York behoefte aan een seksueel handboek dat White samen met de psycholoog Charles Silverstein verzorgde. Vervolgens ging hij op reis door Gay America waaraan wij de *States of Desire* te danken hebben. Echt beroemd werd hij met zijn autobiografische tetralogie *A Boy's Own Story* (1982), *The Beautiful Room is Empty* (1988), *The Farewell Symphony* (1997) en *The Married Man* (1999). De eerste twee boeken zijn White's coming-out verhaal, het derde gaat over zijn promiscue leven in het New York van de jaren zeventig en het laatste over zijn leven in Parijs na 1980. Die roman is getekend door aids (twee beminden sterven eraan) en toont zijn liefde voor het Beschaafde Europa. Verder publiceerde White een grote biografie over Genet (1993), een kleine over Proust (1998) en een dikke verzamele essays *The Burning Library* (1994). Hij is kortom een veelzijdig auteur.

White gafles in 'creative writing' en dat is aan zijn boeken te merken. Ze zijn meeslepend geschreven. Een nadeel is echter, zeker in de tetralogie, dat de fictie zo dicht bij White's eigen leven staat. Daardoor krijgen zijn romans iets toevalligs en willekeurigs. In zijn laatste roman blijkt hij zelfkennis in de liefde te

* New York: Dutton, 1980

ontberen hetgeen lezing van de roman pijnlijk maakt. Ook kan zijn barokke taalgebruik danig gaan vervelen.

De *States of Desire* vind ik veel magistraler dan zijn romans omdat het taalgebruik directer is en de malle psychologie ontbreekt. De kwaliteit van het boek begint al met de titel. De momentopname van de 'gay desires' is geschreven in de wilde topperiode van homoleven in de vs: tien jaar na de homorevolutie van Stonewall terwijl het hiv-virus zich net begon te verspreiden op de stadse seksplaatsen die hij bezoekt. White geeft uitstekende beschrijvingen van de leerbars en sauna's in San Francisco en New York die weer tien jaar later allemaal dicht zouden zijn vanwege de aidsepidemie. Hij beschrijft een wereld die in haar fascinerende en wonderbaarlijke beginfase ruw werd geschokt en gelijk vrijwel van de aardbodem verdween.

Het boek gaat echter niet alleen over promiscue seks in de grote stad, maar ook over het homoleven in allerlei uithoeken van de vs. We krijgen allerlei woon- en slaapkamers te zien met de nichten die erbij horen. White bezoekt bars, restaurants, feestjes, kantoren waarbij hij helaas een lichte voorkeur heeft voor het 'betere' publiek. Aan zijn zoektocht verbindt hij beschouwingen over ras en racisme, de homobeweging en haar gelobby, rijk en arm, pedofilie. Hij snijdt het thema van normalisering of radicalisering aan dat steeds prominenter op de homoagenda is gekomen. De lobbyisten in Washington ergeren zich aan travestieten, sadomasochisten, pisbakkenlopers en jongensgekken die de homowereld een 'slechte' reputatie zouden bezorgen. Terwijl de radicalen (die White in Boston lokaliseert) vinden dat tolerantie van homoseksualiteit niks voorstelt als het alleen maar gaat om erkenning van een heterovorm van homoseksualiteit. White kiest duidelijk partij voor de radicalen maar leeft mee met de lobbyisten, want zo elegant is hij wel.

Bram van Stolk zei toen hij ging werken aan zijn autobiografie dat een onderzoek met $n=1$ vaak interessantere resultaten oplevert dan een onderzoek met 1000 of meer respondenten. John Gagnon, mede-auteur van de grootste seksenquête in de vs sinds Kinsey, vond de *States of Desire* de beste studie van homoleven in de vs hoewel ze geen enkele representativiteit kan claimen. Het boek heeft in mij altijd een verlangen opgewekt om de staten van homoverlangen in Nederland te verkennen. Stom genoeg heb ik het nooit gedaan.

